

УДК 314.151.3–054.7:316.77:ЗМІ:81'42

Проценко О. О.

аспірантка кафедри соціології

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

6, пл. Свободи, м. Харків, 61077, Україна

Тел.: +380956945761

e-mail: olga.protsenko@aiesec.net

ORCID 0000–0001–7373–2200

DOI: [http://dx.doi.org/10.18524/2304–1439.2018.1\(30\).145222](http://dx.doi.org/10.18524/2304–1439.2018.1(30).145222)

**ОБРАЗ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В МЕДІЙНОМУ
ДИСКУРСІ: КРИТИЧНИЙ ДИСКУРС-АНАЛІЗ ПОВІДОМЛЕНЬ ЗМІ**

У статті проводиться аналіз повідомлень засобів масової інформації щодо внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Показано актуальність даної проблематики для України. Описано систему класифікації підходів до вивчення дискурсу, що запропоновано М. Йоргенсен та Л. Філіпс, а саме такі підходи, як постструктуралістський, критичний дискурс-аналіз та дискурсивна психологія. Обґрунтовується доцільність використання дискурс-аналізу Ван Дейка для дослідження формування образів внутрішньо переміщених осіб у ЗМІ. Представлено результати критичного дискурс-аналізу повідомлень чотирьох ЗМІ (національні/регіональні та офіційні/альтернативні). Виділено особливості конструювання образу внутрішньо переміщених осіб в офіційних та альтернативних ЗМІ. Показано, що використовуючи ЗМІ та проблематику внутрішньо переміщених осіб, владні структури намагаються закріпити позиції домінування, а образ ВПО конструюється як образ людей, що не здатні вирішити свої проблем та потребує чужої допомоги.

Ключові слова: критичний дискурс-аналіз, внутрішньо переміщені особи, медійний дискурс.

Події останніх років, що пов'язані зі збройним конфліктом на Сході України, спричинили появу нової великої соціальної групи — внутрішньо переміщених осіб (ВПО). В суспільстві виникли певні дискурси щодо нового для України явища ВПО, про яких йдеться у повсякденному, медійному, офіційному та інших дискурсах. Їхнє дослідження допоможе зрозуміти, як конструюється образ ВПО у свідомості суспільства та як цей образ впливає на їхню стратегію адаптації. Серед тих громадян України, що не мали емпіричного досвіду взаємодії з переселенцями та не живуть у місцях з найбільшою їхньою концентрацією, велику роль у формуванні образу внутрішньо переміщених осіб та ставлення до них відіграють ЗМІ. Опитування показали, що 65 % респондентів по всій Україні формують своє ставлення до ВПО на основі інформації ЗМІ та 63 % — у місця їхньої концентрації [1]. Саме тому актуальним є дослідження медійного дискурсу.

Метою даної роботи є дослідження формування образів внутрішньо переміщених осіб за допомогою дискурс-аналізу повідомлень засобів масової інформації, у яких йдеться про ВПО.

Перш ніж звернутися до аналізу, визначимося з поняттям дискурсу. В академічному середовищі сформувалось багато шкіл та напрямків вивчення та аналізу дискурсу. У зв'язку з цим науковцями неодноразово пропонувалися різні систематизації та класифікації існуючих теорій дискурсу. Найповнішою, на наш погляд, є класифікація М. Йоргенсен та Л. Філіпс. Вони вивчали дискурс з позиції соціального конструкціонізму та виділили такі підходи: критичний дискурс-аналіз (Феркло, Т. Ван Дейк), поструктуралістський (Е. Лакло і Ш. Муфф), дискурсивна психологія (Дж. Поттер, М. Уезерелл).

Окреслим головні характеристики цих підходів. Критичний дискурс-аналіз (КДА) допомагає зрозуміти, яким чином той чи інший контекст формує різні типи дискурсів та, навпаки, вплив дискурсу на світ. Характерною рисою КДА є використання лінгвістичного аналізу в ході вивчення дискурсу [2].

Згідно з поструктуралістським підходом дискурс розглядається як структурна єдність, що виникла у результаті артикуляції. За Е. Лакло і Ш. Муфф не існує недискурсивної реальності, тобто все є дискурс.

З позиції дискурсивної психології дискурс створює суб'єктивні психологічні реальності, тобто дискурс конструює не тільки соціальний світ, але і внутрішній світ. Особлива увага у цьому підході приділяється аналізу культурних, історичних та соціальних контекстів.

Аналіз теоретичних підходів щодо обраної нами проблематики дозволив дійти висновку, що найбільш продуктивною концептуальною рамкою для нашого дослідження є концепція критичного дискурс-аналізу, що запропоновано зокрема Ван Дейком. Згідного з даним підходом дискурс розглядається як такий, що впливає на формування певних образів та уявлень про феномен чи групу. Отже в контексті нашого дослідження ми розуміємо дискурс як «завершений або триваючий «продукт» комунікативної дії, його письмовий чи мовний результат, який інтерпретується реципієнтами» [3]. Крім того, для нашого дослідження також важливо, що критичний дискурс-аналіз концентрується на владно-політичній та ідеологічній складових дискурсу, намагаючись виокремити в них відносини нерівності, домінування, дискредитування.

Нами було проведено дискурс-аналіз повідомлень засобів масової інформації, у яких згадувалися ВПО, у період з 2014 по 2018 роки. Було проаналізовано національні офіційні («Голос України»: 206 повідомлень) й альтернативні ЗМІ («Дзеркало тижня»: 184 повідомлення) і регіональні офіційні («Харківські вісті»: 1092 повідомлення) й альтернативні ЗМІ («Media Port»: 1020 повідомлень). Збір інформації для аналізу здійснювався на інтернет-сайтах ЗМІ з пошуковими словами «ВПО», «переселенець». Вибір саме цих видів засобів масової інформації спричинений різним підходом до підбору та висвітлення ними новин та можливістю охопити всі аспекти медіа-дискурсу. Специфіка харківських регіональних офіційних та альтернативних ЗМІ стосовно висвітлення новин про ВПО пов'язана з великою кількістю зареєстрованих переміщених осіб у регіоні [4]. Треба також зазначити, що у «Media Port» аналізувалися повідомлення, що були об'єднані у проект «Переселенці.Live» який здійснюється з вересня 2014

року за фінансової підтримки Уряду Канади через Міністерство міжнародних справ Канади.

У результаті дискурс-аналізу були отримані дані, що дозволили виділити та порівняти образи, що конструюються національними та регіональними ЗМІ.

Національні та регіональні ЗМІ конструюють певні образи ВПО в основному як *«людей, що потребують допомоги»*. Наприклад, використовуються такі фрази як: *«були вимушено переміщені»*, *«додаткове навантаження, причина великих соціальних витрат»*. В таких статтях пишуть про порушення прав ВПО, їх проблеми, іноземну, державну та волонтерську допомогу, історії з життя окремих людей. ЗМІ у такому випадку наголошують на *«байдужості та безвідповідальному ставленні до проблем переселенців»*, нездатності та небажання держави побудувати ефективну стратегію допомоги, порушенні виборчих та інших прав ВПО. Часто переселенців ставлять в один список з іншими соціально вразливими категоріями населення. Наприклад, *«переселенці та військові»*, *«ВІЛ-позитивні, наркозалежні, деякі переселенці»*, *«діти-ВПО, діти-інваліди»*, *«пенсіонери, малозабезпечені, переселенці»*.

Також образ внутрішньо переміщених осіб подається у нейтральному забарвленні. Наприклад, використовуються такі вирази як *«переселенці»*, *«внутрішньо переміщені особи»*, *«переміщуються з окупованої території»*, *«переселені з зони АТО»* та ін. В статтях такого роду пишуть про наявну кількість ВПО в місті або області, звіт про результати допомоги місцевої або державної влади, допомогу іноземних інвесторів, анонси можливостей для ВПО, зміни у законодавстві.

Третій образ — негативний. Його використовують частіше національні ЗМІ як альтернативні, так і офіційні. Завдяки негативно забарвленим фразам *«шахрайство»*, *«псевдопереселенці»*, *«фіктивні переселенці»*, *«так звані туристи»*, *«біженці»* формується образ шахраїв, що хочуть обікрати державу, нажитися не виїжджаючи. Статті такого характеру з'явилися, коли почалися перевірки фактичного проживання ВПО, достовірності поданих до органів соціального забезпечення документів. Також були знайдені статті, у яких описуються девіантна поведінка ВПО, їх причетність до криміналу. Наприклад, *«проблема, прямо впливає на рівень злочинності: безпрецедентне зростання кількості вимушених переселенців»*. Цікаво, що у «Media Port» майже не було зафіксовано повідомлень про ВПО з негативним забарвленням. Припускаємо, що це може пояснюватися тим, що оскільки даний проект фінансується іноземними інвесторами, зміст цих повідомлень може перевіряється (але це потребує подальшого дослідження).

Іноді в ЗМІ транслюється образ ВПО як *«активних громадян»*. У джерелах намагаються показати з іншого боку, зламати стереотипи (*«більшість є активними громадянами, а не утриманцями»*; *«ВПО — це не частина проблеми, а частина рішення»*, *«Переселенці — не проблема, а ресурс»*), або розповідають про позитивні випадки інтеграції та адаптації ВПО, про громадянську позицію, яка проявляється в участі у мітингах та пікетах з

питань прав ВПО та інших соціальних проблем. Таких повідомлень знайдено більше в регіональних, ніж національних ЗМІ.

Окремо виділено та проаналізовано повідомлення ЗМІ, у яких розповідається про благодійну та волонтерську діяльність ВПО. Наприклад, використовуються такі фрази як: *«готові братися до роботи та розвивати свою нову оселю й інфраструктуру навколо неї»*, *«успішні історії життя внутрішньо переміщених осіб на нових територіях»*; та назви статей: *«Переселенці стали волонтерами»*; *«Переселенці згуртувалися в ГО»*. В таких статтях пишуть про переселенців, що долучаються до певних волонтерських ініціатив, громадських об'єднань, або про створення самоорганізованих спільнот. Внутрішньо переміщені особи описуються як люди, що пережили травматичний досвід на непідконтрольних територіях, про життя до та після переселення. Акцентується увага на їхній проукраїнській позиції.

У деяких статтях присутні ознаки одразу декількох образів переселенців. Прикладом може слугувати стаття з *«Харківські вісті»* яка називається *«В Одесі шахраї масово маскуються під біженців з Донбасу»*. З одного боку ВПО — це потерпілі від шахраїв — *«Найбільш звична схема розводу переселенців — це питання з житлом»*, з іншого — самі виступають як шахраї: *«Вистачає шахраїв і серед переселенців»* [5].

В офіційних ЗМІ майже не вказується на допомогу ВПО від волонтерів, а більше висвітлюється допомога місцевої влади (якщо це регіональні портали), державна (якщо це національні портали), та іноземна допомога (в обох випадках). В альтернативних національних та регіональних ЗМІ, в свою чергу, публікуються історії волонтерів, що працюють з ВПО та військовими, історії переселенців, розказані волонтерами, описуються різні види допомоги, що надаються внутрішньо переміщеним особам.

Взагалі для альтернативних ЗМІ як національних, так і регіональних характерним є використання великої кількості метафор, епітетів, зменшувально-пестливі слова щодо внутрішньо переміщених осіб. Наприклад, у статті від *«Media Port»* *«Дім — це не стіни»* журналістка бере інтерв'ю у багатодітної сім'ї ВПО, використовуються такі фрази як *«дітки-переселенці»*, *«коли в Горлівці не вщухали обстріли»*, *«Сергій і Людмила розуміли: їм, як переселенцям, держава може запропонувати хіба що кімнати в модульному містечку»* та ін. [6]. Темі повідомлень різноманітніші. Багато контенту, пов'язаного з життєвим досвідом певних переселенців, інтерв'ю з різними експертами, журналістами, аналітичні статті та статті-роздуми на теми, що якимось чином стосуються ВПО. Тобто життя та проблеми переселенців показані з багатьох ракурсів повніше, ніж в офіційних ЗМІ.

Тематика повідомлень серед різних ЗМІ різниться. В *«Голосі України»* приділяється увага різноманітній допомозі ВПО, їхнім проблемам з працевлаштуванням та житлом, анонсуванню різних можливостей.

У *«Дзеркалі тижня»* висвітлюються такі теми як участь ВПО у виборах, життєві історії переселенців, волонтерська, державна, іноземна, місцева допомога, переселені вищі навчальні заклади, інтерв'ю з експертами та

журналістами, законодавство, шахрайство та виплати пенсій, анонс заходів за участю ВПО або стосовно них.

Серед найпопулярніших тем стосовно внутрішньо переміщених осіб у «Харківських вістях» є допомога ВПО, виплати та пенсії, довідки переселенця, житло та працевлаштування, анонси можливостей, заходи.

Особливістю порталу «Media Port» є те, що редактори самі відбирали теми за тегами «переселенці» та «ВПО» в один проєкт. Ми проаналізували, які теми та проблеми, на думку ЗМІ, релевантні у ставленні до ВПО та будуть їм цікаві. Інколи статті тільки опосередковано мали відношення до проблематики внутрішньо переміщених осіб та являли собою так званій «макро-контекст» подій. Наприклад, повідомлення з зони бойових дій, ситуація на контрольних пунктах в'їзду-виїзду, обмін полоненими, новини з підконтрольної Україні частини Донбасу, новини з Криму та зони АТО, Мінські домовленості та ін.

У всіх чотирьох ЗМІ було зафіксовано повідомлення, у яких переселенці згадуються тільки частково, мимохідь. Наприклад, у статті *«Переселенці під час зарахування дитини до школи подаватимуть витяг з довідки ВПО»* («Голос України») йдеться про старт вступу до початкових класів взагалі і в тому числі згадуються ВПО, але в назві статті вказані саме переселенці [7]. Ще один приклад — стаття *«Харків-2015. Що обіцяють зірки?»* («Харківські вісті») присвячена астрологічному прогнозу на наступний рік та у підпункті «Економіка» згадуються ВПО: *«розв'язати проблему з безробіттям, яка навесні охопить наше місто в зв'язку з напливом переселенців з Донбасу, допоможуть нові вакансії на харківських підприємствах»* [8]. Деякі новини додаються на портали по декілька разів, іноді під різними назвами, а іноді навіть під однією тільки додаються певні оновлені дані.

Також у «Харківських вістях» можна побачити повідомлення, що мають певний політичний PR. Завдяки темі переселенців з позитивного боку можна побачити міського голову, міськраду та депутатів. У статті *«Валерій Писаренко відстоює житлові права студентів-переселенців»* описується законопроект голови міжфракційного об'єднання *«За Харків! За Слобожанщину!»* [9]. Завдяки законопроекту студенти з зони АТО можуть ще півроку після закінчення навчального закладу отримувати виплати. Ще одне повідомлення стосується прийому громадян мером м. Харкова Г. Кернесом. Стаття називається *«До початку холодів всі роботи повинні бути завершені!»*, і одним зі співрозмовників був представник громадської організації із захисту внутрішньо переміщених осіб: *«Ігор Зачко звернувся до мера з проханням прийняти міську програму щодо співфінансування придбання житла для переселенців. Відзначимо, що, за дорученням Геннадія Кернеса, така програма вже розробляється і буде впроваджуватися в 2018 році»* [10].

Таким чином, для ЗМІ проблематика внутрішньо переміщених осіб є актуальною. Вона присутня у багатьох повідомленнях, які можуть тільки опосередковано стосуватися ВПО. Офіційні ЗМІ використовують більш нейтральні фрази стосовно переселенців, тоді як альтернативні — багаті на метафори та епітети. Регіональні ЗМІ мають ширший спектр тем для

висвітлення, ніж національні. ЗМІ конструюють як позитивний, так і негативний образ ВПО.

Отже, використовуючи ЗМІ та проблематику внутрішньо переміщених осіб, владні структури намагаються закріпити позиції домінування. Влада виступає з вигідної позиції, висвітлюючи надання допомоги, тоді як образ ВПО конструюється як образ людей, не здатних вирішити свої проблеми, потребуючих допомоги. Йде протиставлення місцевого населення, влади, волонтерів як альтруїстичних, добрих, а переселенців як безпомічних та пасивних. Акцентування уваги на девіантній та кримінальній поведінці представників та конструювання образу ВПО як реципієнтів держави може створювати та підтримувати у суспільстві негативні настанови відносно внутрішньо переміщених осіб. Очевидним є той факт, що задля успішної інтеграції внутрішньо переміщених осіб необхідно створювати позитивні образи ВПО, позбавлені негативного забарвлення будь-якого прояву, та саме позитивні приклади з життя внутрішньо переміщених осіб, що представлено у ЗМІ, може сприяти цьому процесу.

Щодо перспектив подальших розвідок у даному напрямку, то поряд з медійним дискурсом потребує вивчення офіційний та повсякденний дискурс стосовно внутрішньо переміщених осіб.

Список використаних джерел і літератури

1. Ставлення населення України до внутрішньо переміщених осіб з Донбасу та Криму. <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/249101863>
2. Русакова О. Ф. Современные теории дискурса: опыт классификаций, мультидисциплинарный анализ. — Екатеринбург: Издательский Дом «Дискурс-Пи», 2006. — С. 8–28. — (Серия «Дискурсология»). — <http://nauchkor.ru/uploads/documents/587d36755f1be77c40d58fb0.pdf>
3. Крюков Ю. В. Дискурс в массовой коммуникации (междисциплинарные характеристики, концепции, подходы). *Вестник СПбГУ*. — 2016. — № 9. — С. 207–217. — <https://cyberleninka.ru/article/v/diskurs-v-massovoy-kommunikatsii-mezhdistsiplinarnye-harakteristiki-kontseptsii-podhody>
4. Динамика миграции: какие области выбирают переселенцы. — <https://www.rbc.ua/rus/news/dinamika-migratsii-kakie-oblasti-vybirayut-1518535388.html>
5. В Одессе жулики массово маскируются под беженцев из Донбасса. — <http://izvestia.kharkov.ua/on-line/20/1181316.html>
6. Дом — это не стены. — <http://www.mediaport.ua/dom-eto-ne-steny>
7. Переселенці під час зарахування дитини до школи подаватимуть витяг з довідки ВПО. — <http://www.golos.com.ua/article/301951>
8. Харьков-2015. Что обещают звезды? — <http://izvestia.kharkov.ua/on-line/20/1178192.html>
9. Валерий Писаренко отстаивает жилищные права студентов-переселенцев <http://izvestia.kharkov.ua/on-line/20/1273382.html>
10. До начала холодов все работы должны быть завершены. — <http://izvestia.kharkov.ua/SpecPro/deputat/572/573/1252412.html>

References

1. «Stavlennya naselennya Ukrayiny' do vnutrishn'o peremishheny'x osob z Donbasu ta Kry'mu». Accessed 02.09.2018. <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/249101863>
2. Rusakova, Ol'ga. «Sovremennye teorii diskursa: opyt klassifikatsij.» *Sovremennye teorii diskursa: mul'tidistsiplinarnyj analiz (2006): 8–28*. Accessed 02.09.2018. <http://nauchkor.ru/uploads/documents/587d36755f1be77c40d58fb0.pdf>

3. Klyuev, Yuriy «Diskurs v massovoy kommunikatsii (mezhdistsiplinarnye kharakteristiki, kontseptsii, podkhody).» *Vestnik SPbGU* (2016): 207–217. Accessed 02.09.2018. <https://cyberleninka.ru/article/v/diskurs-v-massovoy-kommunikatsii-mezhdistsiplinarnye-harakteristiki-kontseptsii-podhody>
4. «Dinamika migratsii: kakie oblasti vybirayut pereselentsy». Accessed 02.09.2018. <https://www.rbc.ua/rus/news/dinamika-migratsii-kakie-oblasti-vybirayut-1518535388.html>
5. «V Odesse zhuliki massovo maskiruyutsya pod bezhentsev iz Donbassa». *KHar'kovskie izvestiya*, 24 February, 2015. Accessed 02.09.2018. <http://izvestia.kharkov.ua/on-line/20/1181316.html>
6. Nadezhda SHostak. «Dom — ehto ne steny». MediaPort, 24 January, 2018. Accessed 02.09.2018. <http://www.mediaport.ua/dom-eto-ne-steny>
7. Anna Smilyans'ka. «Pereselenci pid chas zaraxuvannya dy'ty'ny' do shkoly' podavaty'mut' vy'tyag z dovidky' VPO». *Golos Ukrayiny'*, 14 April, 2018. Accessed 02.09.2018. <http://www.golos.com.ua/article/301951>.
8. «KHar'kov -2015. CHto obeshhayut zvezdy?». *KHar'kovskie izvestiya*, 6 January, 2015. Accessed 02.09.2018. <http://izvestia.kharkov.ua/on-line/20/1178192.html>
9. «Valerij Pisarenko otstaivaet zhilishhnye prava studentov-pereselentsev». *KHar'kovskie izvestiya*, 9 July, 2018. Accessed 02.09.2018. <http://izvestia.kharkov.ua/on-line/20/1273382.html>
10. Tat'yana Adamovich «Do nachala kholodov vse raboty dolzhny byt' zaversheny!» *KHar'kovskie izvestiya*, 11 October, 2017. Accessed 02.09.2018. <http://izvestia.kharkov.ua/SpecPro/deputat/572/573/1252412.html>

Стаття надійшла до редакції 05.09.2018

Проценко О. А.

ХНУ ім. В. Н. Каразіна

6, пл. Свободи, г. Харків, 61077, Україна

Тел.: +380956945761

e-mail: olga.protsenko@aiesec.net

ОБРАЗ ВНУТРЕННЕ ПЕРЕМЕЩЕННЫХ ЛИЦ В МЕДИЙНОМ ДИСКУРСЕ: КРИТИЧЕСКОЕ ДИСКУРС-АНАЛИЗ СООБЩЕНИЙ СМИ

Резюме

В статье проводится анализ сообщений средств массовой информации о внутренне перемещенных лицах (ВПЛ). Показана актуальность данной проблематики для Украины. Кратко представлена система классификации подходов к изучению дискурса, предложенная М. Йоргенсен и Л. Филипс, выделены постструктуралистский подход, критический дискурс-анализ и дискурсивная психология. В статье обосновывается целесообразность использования дискурс-анализа Ван Дейка для исследования формирования образов внутренне перемещенных лиц в СМИ. Представлены результаты критического дискурса анализа четырех СМИ: национальных официальных и альтернативных и региональных официальных и альтернативных СМИ. В результате дискурс-анализа были получены данные, позволившие выделить четыре основных образа ВПЛ в СМИ. Первое и самое распространенное представление переселенцев как «реципиентов», требующих помощи, неспособных самостоятельно решить свои проблемы. Также образ внутренне перемещенных лиц может подаваться в нейтральной окраске. Третий образ — отрицательный. Благодаря негативно окрашенным фразам формируется образ мошенников, которые хотя обокрасть государство, нажиться, не выезжая. Иногда СМИ транслируют образ ВПЛ как «активных граждан», пытаясь показать их с другой стороны, рассказывая о положительных случаях интеграции и адаптации. Выделены особенности конструирования образа внутренне перемещенных лиц в официальных и альтернативных СМИ. Официальные СМИ используют более «нейтральные» лингвистические конструкции относительно переселенцев, тогда как альтернативные СМИ богаты на метафоры и эпитеты. Региональные СМИ имеют более широкий спектр тем для освещения, чем национальные. Показано, что используя СМИ и проблематику внутренне перемещенных лиц, властные структуры пытаются закрепить позиции доминирования, а образ ВПО конструируется как образ людей, не способных решить свои проблемы, нуждающихся в помощи.

Ключевые слова: критический дискурс-анализ, внутренне перемещенные лица, медийный дискурс

Protsenko O.

V. N. Karazin Kharkiv National University
6, Svobody sq., 61077, Kharkiv, Ukraine
Тел.: +380956945761, olga.protsenko@aiesec.net

**IMAGE OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN MEDIA
DISCOURSE: CRITICAL DISCOURSE-ANALYSIS OF MEDIA
MESSAGES**

Summary

The article analyzes mass-media reports on internally displaced persons (IDP). The author demonstrates significance of this topic for contemporary Ukraine. A system proposed by M. Jorgensen and L. Phillips for classifying approaches to the study of discourse is described, particularly, poststructuralist, critical discourse-analysis and discursive psychology. The author shows advantages of the Van Dijk's discourse-analysis concept for studying the construction of images of internally displaced persons in the media. The research presents results of the critical discourse-analysis of four mass-media (national / regional and official / alternative ones).

The first and most common view of displaced people is image of these people as recipients that are unable to solve their problems on their own. Also, the image of internally displaced persons can be presented in a neutral way. The third image is negative one. The image of scammers who want to steal the state, to cash in without leaving is formed due to negative connotation. Some Media represent the image of IDPs as «active citizens»; in such reports the media try to show IDP from 'other side' demonstrating positive cases of their integration and adaptation.

The peculiarities of construction of the image of internally displaced persons in official and alternative media are highlighted. Official sources use more neutral way of description migrants, while alternative sources are rich in metaphors and epithets. Regional media have a wider range of topics to cover in their reports than national ones. It is shown that, using the media and issues of internally displaced persons, the authorities are trying to secure their positions of domination, and the IDP' image is constructed as an image of people who are not able to solve their problems and need help.

Key words: critical discourse analysis, internally displaced persons, media discourse.